

Recensie

De mens achter de monnik. Een leven in dagboeken
Thomas Merton

Damon, 2023, 416 blz., EUR 29,90
ISBN: 9789463403511

Thomas Merton werd in 1915 geboren uit een Nieuw-Zeelandse vader en een Amerikaanse moeder in Pradès in de Franse Pyreneeën. Ze trokken vanwege de oorlog een jaar later naar de VS. Het kunstzinnige gezin was niet meteen religieus. Op zijn vijftiende was Thomas al een wees. Van zijn vader erfde hij de drang om de wereld rond te trekken. Een hindoeïstische monnik adviseerde hem rond 1935 de lectuur van Augustinus' Belijdenissen en de 'Navolging van Christus' van Thomas a Kempis, maar veel begreep hij daar toen niet van. In Rome ontdekte hij God en in 1938 liet hij zich dopen (hij was op aansturen van zijn vader al eens gedoopt in de Church of England, maar toen was er nog geen wederzijdse dooperkenning). In 1941 trad hij in bij de trappisten van de abdij van Onze-Lieve-Vrouw van Getsemani in Kentucky. Daar kreeg hij de kloosternaam Louis. In 1949 volgde zijn priesterwijding. Hij stierf plots in Bangkok in Thailand in 1968. De trappist ging de geschiedenis in als pacifist, mysticus en spiritueel auteur, want hij liet de nodige boeken na. Die worden nog altijd vertaald, heruitgegeven en gretig gelezen. Zijn autobiografische bekeringsroman 'Louteringsberg' (1946) blijft een klassieker binnen de christelijke spiritualiteit. Merton begon vanuit een zeer traditioneel monnikenbestaan, maar gaandeweg evolueerden zijn inzichten en werd hij socialer. Bij uitgeverij Damon vertaalde Willy Eurlings al diverse boeken van de trappist. In 2022 pakte hij nog uit met het pas in 2004 uitgegeven postume 'Vrede in het na-christelijk tijdperk', zoals de ondertitel stelt: 'het boek dat niet mocht worden uitgegeven' – zijn antioorloggeschriften werden gecensureerd. In deze tijden van oorlog is dat werk dat Merton schreef in 1962 – in volle Koude Oorlog, toen een kernoorlog nakend leek – opnieuw bijzonder actueel. Een evangelische kijk scheen steeds minder relevant te zijn geworden in deze wereld. Zelfs christenen leken de opdracht om aan vrede te werken niet meer ernstig te nemen. Is het christendom nog slechts een façade? Reden voor Merton om toen al te gewagen van een post-christelijk tijdperk. Ondertussen vertaalde Eurlings al een volgende turf: 'De mens achter de monnik. Een leven in dagboeken'. Het is een compilatie van de zeven volumes die de monnik vanaf 1939 bij elkaar pende. Zijn dagboeken lezen als de uitdieping van zijn bestseller 'Louteringsberg'. Ze waren ook bewust geschreven om te publiceren. In het licht van alle oorlogsdreiging vond Merton dat de mensen de schaamte verlerd zijn en dat ze het begrip 'zonde' niet meer kennen. Daardoor vernietigen ze hun wereld. Maar de trappist keek niet alleen naar de anderen, hij besepte ook zelf altijd nood te hebben aan bekering. Het ego moet zichzelf klein en leeg maken opdat God in de mens kan komen wonen. Waar dat 'ik' beteugeld wordt, komt ruimte voor de ander en voor de schepping. Merton had oog voor de natuur en met dat ecologische bewustzijn was hij zijn tijd vooruit. Het is wellicht net als zijn kijk op vrede en zijn innerlijke zoeken een reden

waarom zijn oeuvre ook vandaag lezenswaard blijft. Vanuit zijn bekommernis om de natuur stelde hij evenzeer vast dat de mens zijn leefwereld en zo ook zichzelf aan het vernietigen was. De dagboeken geven voorts een inkijk in zijn groeiende interesse voor andere tradities en voor de interreligieuze dialoog, waarin hij eveneens een pionier was, en in zijn ervaringen met goddelijke en menselijke liefde. Op zoveel gebieden is Mertons oeuvre een geschenk voor de lezer dat het geheel terecht is dat er boeken van en over hem blijven verschijnen.

[Emmanuel Van Lierde]